

Dosarul nr.3ra-1275/22
2-18121904-01-3ra-19122022

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud.: R. Costru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: Gh. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

17 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Ion Malanciuc
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Iulia Mîndru, reprezentată de avocatul Ludmila Bîrcă,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Mîndru împotriva Primăriei orașului Nisporeni cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la petiționare prin nesoluționarea în termenul prevăzut de lege a petiției, repararea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului nepatrimonial și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Iulia Mîndru și s-a menținut hotărârea din 01 octombrie 2019 a Judecătoria Ungheni,

c o n s t a t ă :

La 26 decembrie 2018 Iulia Mîndru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei orașului Nisporeni cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la petiționare prin nesoluționarea în termenul prevăzut de lege a petiției, repararea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului nepatrimonial și încasarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea acțiunii reclamanta Iulia Mîndru a indicat că, la 13 august 2014 s-a adresat cu o cerere către Primăria or. Nisporeni, pe faptul ridicării de către vecinul său, Vasile Butnaru, a unei construcții ce i-a blocat geamul imobilului ce-i aparține.

Reclamanta a menționat că, neprimind răspuns la cererea depusă la 13 august 2014, s-a adresat repetat la 18 decembrie 2014 către Primăria or. Nisporeni cu cerere înregistrată la 19 decembrie 2014, prin care a solicitat atragerea la răspundere a persoanelor vinovate în edificarea construcției neautorizate.

Reclamanta s-a adresat cu o cerere similară și către Inspecția de stat în construcții.

Prin răspunsul nr. 240/1-7 din 11 februarie 2015 Inspecția de stat în construcții a constatat faptul executării ilegale a construcției de către Vasile Butnaru, cu încălcarea

prevederilor art.3 alin. 1 lit. (d) din Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, menționând că litigiul apărut ține de competența organelor administrației publice locale și a instanțelor de judecată.

Reclamanta a menționat că, deoarece Primăria or. Nisporeni nu a soluționat în termenul legal cererile sale, la 23 ianuarie 2015 s-a adresat pe acest fapt cu o cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ.

Prin hotărârea din 15 mai 2015 a Judecătorei Nisporeni a fost admisă parțial cererea Iulie Mândru, s-a recunoscut faptul nesoluționării în termenul legal a petiției, Primăria or. Nisporeni fiind obligată de a executa cerințele din cererea inițială.

Primăria or. Nisporeni a contestat hotărârea cu apel și prin decizia din 20 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a recunoscut ca ilegală nesoluționarea în termen a cererii Iuliei Mândru din 18 decembrie 2014, înregistrată la Primăria or. Nisporeni la data de 19 decembrie, Primăria or. Nisporeni fiind obligată să soluționeze cererea Iuliei Mândru din 18 decembrie 2014, înregistrată la 19 decembrie 2014, cu acordarea răspunsului în termenul prevăzut de Legea cu privire la petiționare.

Deoarece Primăria or. Nisporeni nu a îndeplinit decizia din 20 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, reclamanta s-a adresat repetat către Primăria or. Nisporeni.

Prin răspunsul din 12 septembrie 2016 Primăria or. Nisporeni a recunoscut ilegalitatea construcției ridicate neautorizat de către Vasile Butnaru, însă nu a întreprins careva măsuri pe acest fapt, sub pretextul necesității actualizării planului geometric al terenului.

Reclamanta a invocat atitudinea neglijentă a Primăriei or. Nisporeni atât față de petițiile sale, cât și de hotărârile de judecată menționate, somând din nou administrația publică locală asupra necesității executării obligațiilor sale.

La 03 iunie 2017 Iulia Mândru a depus la Primăria or. Nisporeni plângere asupra nesoluționării petiției adresate Primăriei or. Nisporeni și neexecutării intenționate a hotărârilor de judecată, prin care a solicitat reexaminarea petiției din 18 decembrie 2014.

Reclamanta a indicat că prin răspunsul din 07 iulie 2017 Primăria or. Nisporeni, făcând trimitere la răspunsul nr. 379 din 12 septembrie 2016, de facto, a renunțat să soluționeze petiția respectivă, motivînd că, pentru a lua măsuri față de construcția ilegală ridicată de vecinul Vasile Butnaru ar fi necesară actualizarea planului geometric și delimitarea terenului în cauză.

În aceste condiții, reclamanta a depus la 05 septembrie 2017 în cancelaria Primăriei or. Nisporeni titlul executoriu, eliberat în temeiul deciziei din 20 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

La 01 septembrie 2018 reclamanta Iulia Mândru a depus la Primăria or. Nisporeni cerere privind atragere la răspundere pentru ridicarea construcțiilor samavolnice și emiterea deciziei de demolare a construcțiilor samavolnice, prin care a înaintat aceleași cerințe ce au fost înaintate prin cererea din 18 decembrie 2014.

A susținut că la 28 septembrie 2018, cu nr. 220, Primăria or. Nisporeni a eliberat un răspuns, prin care, cu întârziere de 4 ani de la data depunerii primei petiții și mai puțin de 3 ani de la data recepționării deciziei instanței de apel, a constatat faptul ridicării de către Vasile Butnaru a construcției neautorizate.

Astfel, reclamanta consideră că i-a fost încălcat dreptul la petiționare, prin nesoluționarea în termen a petiției, cauzându-i prejudiciu moral.

Reclamanta a solicitat recunoașterea faptului încălcării de către Primăria or. Nisporeni a dreptului la petiționare, exprimat prin nesoluționarea în termen a petiției depuse, încasarea de la Primăria or. Nisporeni a sumei de 250 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 01 octombrie 2019 a Judecătoriei Ungheni cererea de chemare în judecată depusă de Iulia Mîndru a fost admisă parțial, fiind recunoscut faptul că Primăria orașului Nisporeni i-a încălcat dreptul acesteia la petiționare, prin nesoluționarea în termenul prevăzut de Legea cu privire la petiționare a petiției din 18 decembrie 2014. S-a încasat din contul Primăriei orașului Nisporeni în beneficiul Iuliei Mîndru suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 30 octombrie 2019 Iulia Mîndru a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 04 noiembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, a prezentat motivarea apelului (având în vedere că la 30 octombrie 2019 părților a fost expediată hotărârea integrală a primei instanțe f.d.58), solicitând casarea hotărârii din 01 octombrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii integral.

Prin decizia din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Iulia Mîndru și s-a menținut hotărârea din 01 octombrie 2019 a Judecătoriei Ungheni.

Raportând la caz prevederile art. 8, 12, 16 din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994 (în vigoare la data inițierii procedurii administrative), instanța de apel a motivat soluția de admitere a acțiunii și menținere a hotărârii primei instanțe, stabilind că, în speță s-a confirmat faptul încălcării dreptului la petiționare a Iuliei Mîndru, or, Primăria or. Nisporeni nu a soluționat în termen cererile Iuliei Mîndru din 13 august 2014 și din 18 decembrie 2014, iar răspunsul Primăriei or. Nisporeni din 28 septembrie 2018, nr. 220, a fost eliberat cu mult peste termenul prevăzut de art. 8 alin. (1) din Legea cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994, adică peste 4 ani din data depunerii cererii.

La determinarea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral, instanța de apel a luat în considerare criteriile referitoare la consecințele suferite de Iulia Mîndru, gravitatea și caracterul acestora.

Prin prisma prevederilor art. 1422, 1423 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019), art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019) și ținând cont de criteriul echității, care presupune ca despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, să fie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele pricinuite și suma acordată, instanța de apel a apreciat întemeiată concluzia instanței de fond că suma de 2000 de lei dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral, este pe măsură de a atenua suferințele psihice cauzate reclamantei, reprezentând o justă despăgubire. Reclamata nu a prezentat probe întemeiate și pertinente privind cauzarea prejudiciului moral estimat la suma de 250 000 de lei.

La 04 iulie 2022 Iulia Mîndru, reprezentată de avocatul Ludmila Bîrcă, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 21 noiembrie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivare recursului, recurenta Iulia Mîndru a invocat că la determinarea cuantumului prejudiciului moral în mărime de 2000 de lei instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de gravitatea suferințelor psihice cauzate, suma dispusă spre încasare fiind disproporționată în raport cu gradul de vinovăție al autorului prejudiciului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 iunie 2022, în ședință publică, iar la data de 04 iulie 2022 Iulia Mîndru a depus recurs.

Conform avizului de recepție, anexat la materialele cauzei, copia deciziei integrale a instanței de apel a fost notificată recurentei Iulia Mîndru la data de 07 noiembrie 2022 (f.d. 208). La data de 21 noiembrie 2022 recurenta a depus motivarea recursului.

În condițiile enunțate, recursul a fost depus în conformitate cu art.245 din Codul administrativ.

Prin referința din 28 decembrie 2022 intimată Primăria or. Nisporeni a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Iulia Mîndru, reprezentată de avocatul Ludmila Bîrcă.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Iulia Mîndru, reprezentată de avocatul Ludmila Bîrcă, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Miron